

PAULO TÛ CARTA HAN: TIMÓTEO MÛ CARTA VE

¹ Paulo tÛ rá vĕ. Topĕ ne inh kuprĕg ja nĩ', ěg kren han tĩ ti. Isÿ tÛ Jesus Cristo apóstolo jĕ jé tóg inh fĕg ja nĩ. Ti hã ve sór ěg tóg mũ, Jesus Cristo ti.

² Isÿ inh kósin tÛ Timóteo mÛ rán hã vĕ. TÛ ã inh kósin pĕ ri ke nĩ, ã tÛ isugrĩn Topĕ vĩ kri fin kÿ.

Ěg jóg tÛ Topĕ mÛ sóg to vĩ tĩ, ti tÛ ã tar han jé, ti tÛ ã jagãgtãn jé, ti tÛ ã krĩ kuprã han jé, ěg Senhor tÛ Jesus Cristo ti ke gé.

Ěg tÛ vÿrmÿ vĕnh vĩ jĕmĕ sór ke tũ

³ Isÿ cidade tÛ Éfeso tá kãkutĕ kÿ ga tÛ Macedônia ra tĩg kÿ sóg ã mÛ to vĩ, ã tÛ ver Éfeso tá ke ag ki rĩr jé. ã mÛ sóg tó, ã tÛ tá nÿtĩ ag jÿvĕn jé. On kÿ ag tóg Topĕ jÿkre kãmén sór tĩ. Tag to ag mÛ: “han tũg nĩ,” hemnĩ.

⁴ Topĕ jÿkre tovãnh kÿ ag tóg vÿrmÿ nén ũ ũ to jÿkrén sór mũ, hã vÿ: kanhkã tãn tÛ ó, he mũ, kar ag tóg gufã ag jiji tó sór mũ gé. Ag tÛ nén tó mũ ěn tó kãn ke tũ ěg tóg nĩ. Tag to jagnĕ vĩ kafãn mũ vÿ kutĕ tĩ. Ěg pi(jé) tag tÛ Topĕ jÿkre han tĩ'. Topĕ jÿkrén hã vĕ, hã vÿ: vĕnh kar tÛ ti ki rã, he mũ.

⁵ Ěg tÛ Topĕ jÿkre han kÿ ěg tóg jagnĕ to há tãvĩ nÿtĩ, ěg fe kar tÛ, kÿ ěg tóg jagnĕ mÛ vĕnh jÿkre pĩr han tĩ gé, ti ki rã há han jé ěg tóg ke mũ gé.

⁶ Tá ke ũ ag tóg vĕnh jÿkre há tag togvãnh, kÿ ag tóg véké vĕmén mũ nĩ ha. Ag tÛ kygnĕn hã vĕ.

⁷ Topê tỹ vāsỹ ãg jyvẽn tĩ ãn tỹ ag tóg ãjag kanhrãn sór tĩ, ag tỹ ki kagtĩg (hã) ra. Ón kỹ ag tóg tó tĩ, ag tỹ ki kagtĩg nỹtĩn kỹ. Topê vĩ kãmén sór ag tóg tĩ, to ag tóg: “tag to ke vẽ,” he tĩ, ag tỹ ki kagtĩg nỹtĩn kỹ.

⁸ Ag jãvo ãg tóg ki kanhró nỹtĩ, Topê tỹ vāsỹ ãg jyvẽn tĩ ãn há nĩ ti. ãg tỹ to jykrén há han kỹ ãg tóg ti há nĩ vég tĩ.

⁹ Topê pi(jé) ù tỹ ti vĩ ki króm mũ ag tigrĩn ãg jyvẽn ja nĩgtĩ'. ù tỹ vẽn jykre kuryj han vãn ãn ag tugnĩn ken hã vẽ, ù tỹ ti vĩ han sór tũ ag tigrĩn, ù tỹ Topê to é he mũ ag tigrĩn, ù tỹ ti vĩ mranh mũ ag tigrĩn, ù tỹ ti ki kanhrãn sór vãn ãg tugnĩn, ù tỹ vẽn jykre pãno han mũ ag tigrĩn ke gé. ù tỹ ge ag vỹ ãjag panh tén tĩ, ãjag mỹnh tén ag tóg tĩ, jagnẽ kãgtén ag tóg tĩ,

¹⁰ ãjag prũ tũ fag mré ag tóg nỹ tĩ, ãjag mén tũ ag mré fag tóg nỹ tĩ, jagnẽ ki vỹn ke ag tóg tĩ, jagnẽ vẽn he ag tóg tĩ, jagnẽ mỹ ag tóg ón tĩ, jagnẽ to ag tóg ón tĩ gé, vẽn jykre pãno kar han ag tóg tĩ, Topê tỹ nén ù to: “kórég ti nĩ,” he mũ ãn han kãn ag tóg tĩ.

¹¹ ù tỹ tag han mũ tugnĩn tóg ãg jyvẽn ja nĩ, Topê ti, ãg tỹ han tũg jé. Ti hã vỹ ãg mỹ vẽn vĩ sér tó ja nĩgtĩ', ti hã vỹ inh mỹ to: “ha vẽn kar mỹ tónh tĩg,” he ja nĩ'. Topê hã ne ã pir mỹ há nĩ'. Jãvo ag tóg ti vỹ tag kato tẽ tĩ.

Topê tỹ ãg jagãgtãn sór

¹² ãg Senhor tỹ Jesus Cristo ne isar han tĩ', hã kỹ sóg ti hã mỹ vĩ há han tĩ. Ti hã ne iso jykrén kỹ inh kuprẽg', sỹ ti rãnhrãj han jé, kỹ tóg vég mũ, sỹ to tar nĩ ti, ti tỹ isar han kỹ.

13 Sỹ tá krỹg ke tũ vễ vễ, isỹ ti rãnrãj han jé. Vãsỹ sóg ti mỹ vĩ kónãn ja nĩgtĩ, ti vóg kónãn ja sóg nĩgtĩ, ti to jũ pễ han ja sóg nĩgtĩ gé. Hã ra sóg ti ki kagtĩg nĩ ja nĩgtĩ, kỹ sóg ti ki rã sór ja tũ nĩgtĩ gé. Hã kỹ tóg inh jagãgtãn, sỹ ti ki rã jé.

14 Inh jagãgtãn há tãvĩ han tóg, ẽg Senhor ti, hã kỹ sóg ti ki rã há han, kỹ sóg ti to há tãvĩ nĩ gé, Jesus Cristo to.

15 Tag vỹ tỹ vễnh vĩ há nĩ, ha mẽ, kỹ vễnh kar tỹ tag to há nỹtĩ ran jé há tĩ vễ, hã vỹ: Jesus Cristo vỹ ga kri mur, ti tỹ Topễ vĩ mranh tĩ ag kren han jé, he mũ. Topễ vĩ mranh tĩ ag kar kórég kãfór vỹ tỹ inh nĩ.

16 Hã kỹ tóg inh jagãgtãn ja nĩ gé. Jesus Cristo tỹ vễnh kar mỹ ven sór vễ, ti tỹ Topễ vĩ mranh tĩ ag jagãgtãn sór mũ ti. Hã kỹ tóg inh jagãgtãn, sỹ ũ tỹ ti vĩ mranh mũ ag kãfór han ja hã ra. Kỹ vễnh kar tóg inh ve kỹ Topễ tỹ ag to há ki kanhró nỹtĩnh mũ. Vễnh kar vỹ ẽg rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ, ẽg tỹ ti ki ge kỹ.

17 Topễ hã ne ã pir mỹ tỹ pã'i mág nĩ'. ã tỹ nén kar han to tóg nĩ nĩ, kỹ tóg ter ke tũ nĩ gé. Ti vég tũ ẽg tóg nĩgtĩ. ã pir mỹ tóg tỹ Topễ nĩ. Kỹ ẽg tóg ti hã mỹ vĩ há han ke mũ, ti to ke gé. Ti mỹ vĩ há han ke tag tóg tũg' henh ke tũ nĩ gé. Amém.

Timóteo rãnrãj

18 Timóteo', inh kósin vỹ tỹ ã nĩ. Sỹ ã mỹ ã rãnrãj tag nĩm vễ. Vãsỹ ã tóg mẽ ja nĩ, Topễ vĩ tó tĩ ag tỹ ã to nén tó ja ti. Kỹ ag vĩ mĩ ẽkré. Soldado tỹ ã rãnrãj to vãsãn ri ke han kỹ ã jẽ nĩ, Topễ vĩ tó kỹ. Topễ vĩ tó tĩ ag vĩ vỹ ã tar han ke mũ, ã tỹ ã rãnrãj to vãsãn há han jé.

¹⁹ Ti ki rã to krónh ke tũg nĩ. Ā fe kavénh sór tũg nĩ. Ũ ag tóg ãjag fe kavénh ja nĩgtĩ. Hã ra ag tóg kykũnh sór ja tũ nĩgtĩ, ag fe kavéj ti. Hã kỹ ag tóg ti ki rã kỹ tĩ tovãnh tĩ, kỹ tóg ěg barco tỹ goj ki pun ke ri ke nĩ.

²⁰ Ag kãmĩ ũ vỹ tỹ Himeneu nĩ, Alexandre ti ke gé. Topě to é he ag tóg mũ ha ũri, hã kỹ sóg Satanás mỹ ag vin, ti tỹ ag vóg kónãn jé. Satanás tỹ ag vóg kónãn tugrĩn ag hỹn ki kanhrãn ke mũ, ěg tỹ Topě to é henh ke tũ ti.

2

Igreja krēm věnh jykre

¹ Ā tỹ ã tũ ag jyvĕn kỹ ag mỹ ag tỹ Topě mré vĕmĕn ke hã tómnĩ. Ag mỹ: “Topě mré vĕmĕn e han nĩ,” hemnĩ. “Ti mỹ nĕn ũ kar to vĩmnĩ, věnh kar jagfy vĩmnĩ, ti mré, ti mỹ nĕn ũ kar to: “há ti nĩ,” hemnĩ gé,” hemnĩ ag mỹ.

² Pã'i mág ag jagfy Topě mré vĩmnĩ gé, pã'i kar ag to ke gé. Kỹ ag tóg jatu nỹtĩ. Kỹ ěg tóg jatun mỹ ag krēm nỹtĩn kỹ ěg rãnrãj nón mũnh ke mũ gé, ěg tỹ Topě to há nỹtĩn kỹ, ěg tỹ jagnĕ to há nỹtĩn kỹ ke gé.

³ Topě mỹ tóg há nĩ, tag ti, ũ tỹ ěg kren han tĩ ti mỹ, ti mỹ tóg sér tĩ.

⁴ Ti tỹ tag han sór vē, ha mẽ: ěprã ke ag krenkren han sór tóg mũ, věnh kar tỹ ti tỹ ki hã tó mũ tag mẽ han kãn jé.

⁵ Pir ti nĩ, Topě ti. Pir ti nĩ gé, ũ tỹ Topě mré ěg jagfy vĩ mũ ti, hã vỹ: ěg mré ke tỹ Jesus Cristo, he mũ, ũ tỹ ěg ri ke mur ja ěn ti.

⁶ Ti hã ne vënh fêg', ti tỹ vënh kar kygjãm jé. Topê tỹ ti mỹ kurã nĩm ên kã ke ja vë. Kỹ vënh kar vỹ mënhe ke mũ, ù tỹ ve ja ag vĩ ti.

⁷ Hã kỹ tóg inh mỹ: “ha vënh kar mỹ tónh tũg,” he ja nĩ. Sỹ tỹ ti apóstolo jẽ jé tóg inh kuprêg, hã kỹ sóg tó mũ. Ki hã sóg tó mũ. Inh pi(jé) ón mũ'. Fóg ag to tóg inh jẽnẽ, kanhgág ag to ke gé, sỹ ag mỹ vënh vĩ há tó jé, ag tỹ Topê ki ge jé gé.

⁸ Kỹ tá Jesus ki ge kỹ nỹtĩ ag mỹ tómnĩ, ag kar tỹ igreja krêm Topê mré vëmén jé. Hã ra tóg há tũ nĩ, ù tỹ ã jykre pãno tovãnh sór tũ nĩn kỹ, ti tỹ Topê mré vëmén mũ (hã) ra. Ag tỹ Topê mré vëmén kỹ ag tóg ãjag jũ tovãnh ke mũ, ag tỹ ùn kato tẽ mũ ag tovãnh jé ag tóg ke mũ gé. Tag tómnĩ ag mỹ.

⁹⁻¹⁰ Kỹ ùn tỹtã fag vỹ ge nỹtĩnh mũ gé, ãjag tỹ vënh mãn kỹ nỹtĩn kỹ. Fag sĩnvĩ han jafã vỹ tỹ fag jykre kuryj nĩ. Fag tũ hã vë. Tag han kỹ êg tóg vég mũ, fag tỹ Topê to há nỹtĩ ti. Kur to mỹ'ãg tĩ ra rãnh ke tũ fag nĩ hã ra. Fag tỹ ãjag kur tỹ vësi tãvĩ han tĩ to ken hã vë, fag gãnh to ke gé. Pi(jé) há nĩ', fag tỹ brinco mág tỹ vëso vin kỹ, jãnka e tỹ vëso sa kỹ, kur kaja e tu kỹ, fag tỹ nén kar kaja e génh kỹ tóg há tũ nĩ, fag tỹ tỹ vësi tãvĩ han kỹ. Fag kur há vỹ há nĩ, kur sĩnvĩ ti.

¹¹ ãjag tỹ vënh mãn kỹ nỹtĩn kỹ fag vỹ vĩnh ke tũ nĩ. Mẽ tãvĩ han jé fag tóg ke mũ, fag tỹ tỹ ag krêm ke nỹtĩn kỹ.

¹² Fag tỹ ag mỹ vënh jykre nĩm kỹ tóg há tũ nĩ. Fi tỹ fi mën krĩn sór nĩn kỹ tóg kórég nĩ gé. Fag tỹ êmẽ kã nỹtĩn kỹ tóg há tĩ.

¹³ Tag to jykrén nĩ, ha mẽ. Topê tỹ ùn han vén mũ vỹ tỹ Adão nĩ, kar kỹ Eva fi. Tĩ tỹ tỹ fi kri ke to ken

hã vễ.

¹⁴ Kĩ Japo tỹ ùn krĩn kónãn mũ fi vỹ tỹ fi nĩ ja nĩgtĩ. Adão pijé'. Fi hã ne Topẽ vỹ mranh vén', kĩ tóg fi nón mranh ja nĩgtĩ gé, Adão ti. Hã kĩ tóg há tũ nĩ, fag tỹ ag krĩn sór kĩ.

¹⁵ Hã ra fag krenkren ke mũ gé, fag krẽ mré hã. Kĩ tóg há nĩ, fag tỹ Jesus tovãnh sór tũ nỹtĩn kĩ, fag tỹ ti to há nỹtĩn kĩ, jagnẽ to há ke gé, fag tỹ tỹ ti tũ nỹtĩn kĩ. Fag krĩ há nỹtĩn kĩ tóg há tĩ.

3

Igreja to pã'i mág

¹ Sỹ ke há vễ, ha mẽ. Û tỹ igreja to tỹ pã'i mág nĩ sór kĩ tóg vễnh rãnhrãj mág han ke mũ.

² Hã ra igreja to pã'i mág vỹ ge jễnh mũ, sỹ ã mỹ ti jykre kãmén ke vễ, ha mẽ. Û tỹ kygnẽ tũ vỹ há nĩ, ù tỹ prũ pir han kĩ nĩ, ù tỹ nén ù há to jykrén mũ, ù tỹ vễso jykrén mũ, ù tỹ kór há tá ke ag mỹ: “inh mré nĩnh kãtĩg,” he tĩ, ù tỹ ag kanhrãn há han tĩ,

³ ù tỹ vinho kron (ka) mẽ tũ, ù tỹ ã fe tỹ gỹm ke vãnh, ù tỹ vễnh kar mỹ komẽr hã vỹ tĩ, ù tỹ vễnh kar krĩ kuprã nĩ ve sór tĩ, ù tỹ rico nĩ sór vãnh,

⁴ ù tỹ ã ãn krẽm nỹtĩ fag ki rĩr há han tĩ, ù tỹ ã krẽ jyvẽn há han tĩ, ti krẽ ag tỹ ti kamẽg jé.

⁵ Û tỹ ã ãn krẽm nỹtĩ fag ki rĩr há han tũ nĩ tóg igreja krẽm ke ag ki rĩr há han ke tũ nĩ gé.

⁶ Û tỹ Jesus ki rã tãg tóg tỹ pã'i jễnh ke tũ nĩ ver, ke tũ nĩ mũ ra tóg inh mỹ ti tỹ: “tỹ sóg ùn mág nĩ,” henh ha mẽ tĩ, kĩ tóg inh mỹ ti tỹ Japo jykre han ha mẽ tĩ, Japo tỹ ti krĩn kĩ. Kĩ Topẽ tóg ti vóg kónãn ke mũ.

⁷ Vēnh kar tỹ igreja to pã'i to vĩ há han kỹ tóg há tĩ, ù tỹ Jesus ki ge tũ ag mré há. Kỹ tóg mỹ'ãg ke tũ nĩ, ti tỹ kygnēg tũ nĩn kỹ. Kỹ tóg Japo jykre han mǎn sór ke tũ nĩ gé. Hã kỹ ùn há tãvĩ vỹ tỹ pã'i jēnh mũ.

Igreja to pã'i kāsir

⁸ Kỹ igreja to pã'i kāsir ag vỹ nỹtĩ gé. Û tỹ ge ag vỹ vēnh jykre há han kỹ nỹtĩnh mũ gé, vēnh vĩ pir han kỹ nĩ, vinho kron mág tũ, nén ù to én ke tũ, rico nỹtĩ sór ke tũ.

⁹ Topē vỹ ěg mỹ vēnh vĩ jēnē, ěg tỹ ti ki rã jé, ěg tỹ ti vĩ tag to krónh ke tũ nỹtĩ jé, ěg tỹ ěg fe kavénh tũ nĩ jé gé. Ag tỹ ti vĩ tag to tar nỹtĩnh ke vē, igreja to pã'i kāsir ag.

¹⁰ Û tỹ Jesus ki rã tãg nĩ kỹ tóg ver tỹ pã'i nĩnh ke tũ nĩ, ěg tỹ ver ti jykre ven jé. Ti tỹ kygnēg tũ nĩn kỹ tóg há tũ, ti tỹ tỹ pã'i nĩnh ke ti.

¹¹ Kỹ ag prũ fag vỹ ge nỹtĩnh mũ gé. Fag tỹ nén ù há han kãn kỹ tóg há tĩ. Kỹ tóg há tĩ gé, fag tỹ ù mỹ vĩ kónǎn tũ nĩn kỹ, fag tỹ nén ù há kar to jykrén kỹ, fag tỹ fag rǎnrǎj ki rĩr há han kỹ.

¹² Igreja to pã'i sĩ vỹ prũ pir han kỹ nĩnh mũ gé, kỹ tóg ã krē kanhrǎn há han ke mũ gé, kỹ tóg ã ĩn krēm nỹtĩ fag ki rĩr há han ke mũ gé.

¹³ Û tỹ ã rǎnrǎj tag ki rĩr há han kỹ tóg tỹ ùn mág jēnh mũ. Jesus Cristo ki rã kỹ tóg jēnh mũ, kỹ tóg Topē to kanē jur mǎn ke tũ nĩ, jatun mỹ tóg nĩnh mũ.

Jesus kǎme

¹⁴ ã mỹ sóg vēnh rá tag han mũ, hã ra sóg kǎnhmar ã ve sór mũ.

¹⁵ Hã ra sóg hēn ri ke mũn kǎtĩg vǎnh han ke mũ, kỹ ã tóg Topē jo ĩn krēm vēnh jykre ki kanhró nĩnh

mũ. Hã jé sóg ã mÿ rán mũ. Topê vÿ rÿr jê. Ti tũ vÿ tÿ êg nÿtĩ, ù tÿ ti ki ge kÿ nÿtĩ ag. Êg hã vÿ vênh vĩ há hã tó tĩ, Topê vĩ to, vênh kar tÿ mẽ jé. Ìn nũna tugrĩn ìn vÿ tar jê. Jãvo êg tugnĩn vênh kar vÿ vênh vĩ há ên mẽnh ke mũ.

¹⁶ Ha vé, Topê tÿ ùri êg mÿ nén tó mũ tag vÿ tÿ nén ù há tãvĩ nĩ. Vãsÿ ag tóg mẽ ja tũ nĩ, êg tÿ ùri mẽg mũ tag ti. Ti jykren hã vê, ha mẽ:

Jesus Cristo vÿ êg ri ke mur, ga kri, kÿ Topê tóg ti tÿ ùn mág han, tá, ti tÿ jykre kuryj nĩn kÿ.

Kÿ tóg ã tÿ jêgnê jafã ag mÿ ti ven, kÿ ti mré mũ tĩ ag vÿ povo kar mÿ ti tó.

Hã kÿ ga kri mũ ag vÿ ti ki ge mũ, kÿ Topê tóg kanhkã tá ti tÿ ùn mág han.

Êg tÿ Jesus kãmén hã vê.

4

Ón kÿ Topê kãmén tĩ ág

¹ Ha vé, Topê kuprĩg vÿ êg mÿ nén ù jagy tó tĩ, ha mẽ. Jesus kãtĩg mãn ke tÿ kakó ên kã ù ag nêji ti tovãnh ke mũ, ag tÿ vênh ó hã ki rã jé, Nén-Kóreg ag jykre ki, Japo tÿ ag kanhrãn mũn ki.

² Û tÿ Japo mré ke ag vÿ un'ón tĩ, hã ra ag tóg ag vÿ jêmê kÿ Jesus tovãnh ke mũ. Jykre régre han ag tóg tĩ, Japo mré ke tag ag. ãjag fe kygvénh ja ag nÿtĩgtĩ, kÿ ag tóg ki kagtĩg nÿtĩ ha, ag tÿ un'ón mũ ti. “Vênh vĩ há vê,” he ag tóg tĩ, vênh ó to.

³ “Prũg tũg ra, mén tũg ra,” he ag tóg tĩ. “Tag ko tũg ra,” he ag tóg tĩ gé, Topê tÿ nén han ja to. Êg tÿ Cristo ki ge há han kÿ, êg tÿ ti vĩ kri fi kÿ êg tóg ti hã mÿ to vĩ há han ke mũ, vêjên to, kÿ êg tóg nén kar konh ke mũ.

4 Topě tỹ nén han mũ kar vỹ há nĩ. Kỹ ãg tỹ ti mỹ: “há ti nĩ, ã tỹ ãg mỹ vễjẽn tag ven mũ ti,” hen kỹ ãg jatun mỹ konh ke mũ. “Tag konh ke tũ inh nĩ,” henh ke tũ ãg tóg nĩ.

5 Topě vĩ vỹ nén kar jãnhkri han tĩ, kỹ ãg tóg to Topě mré vễmén tĩ gé, kỹ ãg tóg jatun mỹ konh ke mũ.

Ëg mré ke kar ag kanhrãn nĩ

6 Tag kar tómnĩ, ãg mré ke kar ag mỹ. Ag mỹ kãmén kỹ ã tóg Jesus Cristo rãnhraj han há han mũ. Topě vĩ vỹ ã mỹ tỹ vễjẽn ri ke nĩnh mũ, kỹ ã tóg tỹ tar jẽ, ã tỹ ti jykre mũ tĩn kỹ. Ki kanhró ã tóg nĩ, Topě jykre ti, ãg tỹ ti ki rã kỹ nỹtĩ ti.

7 Ủ tóg vurmỹ nén ù to jykrén sór tĩ, tỹ vễnh ó han kỹ, Topě vĩ ki rán kỹ nĩ tũ ẽn. Tag jẽmẽ sór tũg nĩ. Vễnh jykre kuryj hã mũ tĩg nĩ, tag hã to tar nĩmnĩ.

8 Kejẽn ãg tóg vãkrég tĩ. Ëg tỹ vãkre to tar nỹtĩn kỹ tóg há sĩ nĩ. Ëg tỹ jãvo vễnh jykre kuryj kar to tar nỹtĩ tag vỹ há tãvĩ nĩ sir. Tag to ãg tóg tag mũ há han tĩ, kar ãg tóg tá mũ há han ke mũ gé.

9 Tag vỹ tỹ vễnh vĩ há nĩ, vễnh jykre kuryj ti. Vễnh jykre kuryj tỹ vễnh kar mỹ há nĩ ra tóg há tĩ vễ.

10 Vễnh jykre kuryj ve jé sóg rãnhraj mũ, tag ve jé sóg vãsãn mũ. Topě hã ki ãg tóg nén ù kar vэг tĩ, hã kỹ sóg ti hã to vãsãn mũ. Rĩr ti nĩ, ãg jóg tỹ Topě ti. Tĩ hã ne ãg kren han tĩ', vễnh kar ag, ù tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ ag.

11 Tag kãmén nĩ, tag to vễnh kar mỹ: “tag han ra,” hemnĩ.

12 Kyrũ ã tóg jẽ. Ủ jé ã to é he tũg, ã kyrũ jẽn kỹ. Nén kar há ẽn han nĩ, ag tỹ ve jé, ag tỹ ã kóm han sór jé, ã vĩ ri ke ẽn ti, ã tỹ nén han mũ ri ke, ã tỹ vễnh

kar to há nĩ ri ke, ã tỹ Jesus ki rã kỹ jẽ ri ke, ã tỹ nén ù jãnhkri han ja ri ke ke gé.

¹³ Inh kãtĩg ke to hã ã tỹ nén han tĩ ěn han tĩmnĩ ver. Ag mỹ Topẽ vĩ rán to kemnĩ, ag jyvẽn nĩ, ag kanhrãn nĩ gé.

¹⁴ Ěg jyvẽn tĩ ag ne ã mỹ tó', Topẽ tỹ nén to ã tar han ke ti, Topẽ kuprĩg tỹ ag krĩn kỹ, igreja to pã'i ag tỹ ãjag nĩgé tỹ ã kri fi ja ěn kã.

¹⁵ Ag tỹ ã mỹ nén tó ja ěn tovãnh tũg nĩ. To jykrén nĩ, to tar nĩmnĩ, vẽn h kar tỹ ã tỹ to tar nĩ ěn ve jé.

¹⁶ Vẽso jykrén nĩ, kỹ ã tỹ Topẽ vĩ tỹ ag kanhrãn ke ěn to jykrén nĩ gé, ã tỹ kygnẽ tũg jé. Tag to tar nĩmnĩ. ã tỹ tag han kỹ ã kren ke mũ, kỹ ù tỹ ã vĩ mẽg mũ ag vỹ krenkren ke mũ gé.

5

¹ Ûn si há ag mỹ vĩ tar han tũg nĩ. Koměr hã ag jyvẽn nĩ, ěg tỹ ù tỹ ěg han mũ ěn mré vĩ ri ke han nĩ, ã tỹ ùn si há ag mré vēmén kỹ. ã tỹ kyrũ ag jyvẽn kỹ ěg tỹ ěg jãvy ag jyvẽn ri ke han nĩ.

² ã tỹ ùn si há fag jyvẽn kỹ ěg tỹ ěg mỹnh fi jyvẽn ri ke han nĩ. ã tỹ tátãg fag jyvẽn kỹ ěg tỹ ěg ve fi jyvẽn ri ke han nĩ. ã tỹ fag jyvẽn kỹ vẽn h ki rĩrmnĩ, ã tỹ fag to én tũ nĩ jé.

Û tỹ hẽ nỹ ùn mén ter ja fag ki rĩr ke mũ

³ Û fag mén vỹ ter, hã ra tóg tũ tĩ, ù tỹ fag ki rĩr ke ti. Ěn fag ki rĩrmnĩ.

⁴ Ûn mén ter ja ù fag krẽ vỹ nỹtĩ, fag krẽ'krẽ mré hã. Kỹ fag krẽ hã vỹ fag ki rĩr ke mũ'. Ag tỹ ãjag mré ke fag jagãgtãn kỹ tóg há tĩ, ù tỹ ag han mũ fag. Ag tỹ gĩr nỹtĩ kã fag tóg ag jẽ'ỹn ja nĩgtĩ, kỹ ag tóg vẽn h

kaja jé fag jě'ŷn mũ ha. Topě jykren hã vễ, tag vỹ ti mỷ há nĩ.

⁵ Hã ra ùn mén ter ja ù fag vỹ krě tũ nỹtĩ, kỹ ù tỹ fag jě'ŷn ke tóg tũ tĩ gé. Kỹ Jesus ki ge mũ kar ag vỹ fag jě'ŷn ke mũ, fag tỹ Topě hã ki nén ù kar ve sór kỹ, ti mré vễmén kỹ, ti hã mỷ nén ù kar to vỹ kỹ. Fag tỹ tag to krónh kenh ke tũ vễ, kurã mré hã, kuty mré hã ke gé.

⁶ Fag tỹ hã ra ag to kanhir sór kỹ fag tóg vễnh jykre pãno han mũ, kỹ fag tóg mũ kónãn ke mũ.

⁷ Tag tómnĩ, fag mỷ, fag tỹ tỹ prãnh ke tũ nĩ jé.

⁸ Æ rãnrãj jafã tá ke ag kãmĩ ù tóg kejěn ã mré ke fag ki rĩr tũ nĩ, ã ãn krēm nỹtĩ fag. Ęn vỹ Jesus ki rã tovãnh ja nĩ, ti tỹ fag ki rĩr ja tũ tugrĩn. Kórég tãvĩ ti nĩ, tag ti. Û tỹ Jesus ki rã ja tũ kórég kãfór ti nĩ.

Û tỹ hẽ fag tỹ igreja ki rĩr ke

⁹ Tá ùn mén ter ja fag vỹ ãjag jiji rãnrãn sór mũ, fag tỹ igreja ki rĩr jé. Ûn si há fag jiji rãn nĩ, ù tỹ 60 anos kãfór nỹtĩ fag, ùn mén pir han kỹ nỹtĩ ja fag.

¹⁰ Vễnh kar tỹ fi jykre há ki kanhró nỹtĩn kỹ fi jyjy rãn nĩ, fi tỹ fi krě ki rĩr há han ja nĩn kỹ, fi tỹ kór há tá ke fag mỷ: “inh mré nĩnh kãtĩg,” he ja nĩn kỹ, fi tỹ ã ãn krēm Topě tũ ag ki rĩr há han ja nĩn kỹ, fi tỹ vễnh kar jagãgtãn ja nĩn kỹ, ùn vễsỹrénh mũ ag, fi tỹ nén ù há kar to tar ja nĩn kỹ. Û tỹ ge fi jiji rãn nĩ.

¹¹ Ûn mén ter ja ù fag vỹ si há tũ nỹtĩ ver, kỹ fag jyjy rãn tũg nĩ. Fag tỹ ù to én kỹ fag tóg Cristo tovãnh kỹ mén sór mũ.

¹² Kỹ tóg vễnhmỷ tĩnh mũ, fag tỹ fag jiji rãn ja nĩn kỹ, hã vỹ: “mến mãn ke tũ inh nĩ ha, sỹ Cristo tũ hã

ki rĩr jé,” he mũ. Fag mén sór k̄y fag tóg fag vĩ tag mranh mũ sir.

¹³ K̄y fag tóg rãnrãj tũ n̄yĩn k̄y fag tóg ĩn kar mĩ pasa he sór mũ, ha vemnĩ, k̄y fag tóg fagrĩnh m̄y vēmén ke mũ gé sir. Vēnh kar t̄y nén han mũ t̄y fag tóg vēmén sór mũ, ha vemnĩ. Nén tó vānh tó jé fag tóg ke mũ gé. K̄y tóg há tũ n̄nh mũ.

¹⁴ Hã k̄y tóg há tĩnh mũ, fag mén m̄n k̄y, ũn mén ter ja t̄y gĩr fag. Fag t̄y krē ve k̄y tóg há tĩ. Fag t̄y fag ĩn ki rĩr há han k̄y tóg há tĩ gé. K̄y ũ t̄y ěg m̄y fag to vĩ sór mũ ra tóg ag m̄y vēnhm̄y tĩnh mũ, ha vemnĩ.

¹⁵ Ha vé, ũ fag vĩ Cristo tovānh huri, ũn mén ter ja t̄y gĩr ũ fag, k̄y fag tóg Satanás jykre han mũ sir. K̄y tóg kórég nĩ.

¹⁶ Tá ke fag k̄mĩ ũ ĩn krēm ũn mén ter ja ũ fag vĩ n̄yĩ. Fag hã vĩ fag jē'ỹn ke mũ. Fag t̄y fag m̄y: “Jesus ki ge mũ ag t̄y ã jē'ỹn k̄y tóg inh m̄y há tĩnh mũ vē,” henh ke tũ vē. Ke tũ nĩ mũ ra Jesus ki ge k̄y n̄yĩ ag vĩ ũ t̄y hēn ri ke fag ki rĩr ke mũ, k̄y fag jēn vĩ fag k̄a kyn kenh mũ, fag t̄y e n̄yĩn k̄y. Jesus ki ge mũ ag vĩ ũn mén ter ja t̄y ge hã ki rĩr ke mũ, hã vĩ: ũn kanhk̄a tũ, ũn krē tũ, he mũ.

Jesus ki ge k̄y n̄yĩ ag t̄y igreja to pã'i ag jē'ỹn ke

¹⁷ Tá ke ag k̄mĩ ũ tóg t̄y pã'i n̄yĩ, igreja to. Ag t̄y ag rãnrãj ki rĩr há han k̄y ag tóg ěg m̄y t̄y ũn mág tãvĩ n̄yĩ. Igreja to pã'i ag k̄mĩ ũ tóg igreja ki ké ag kanhrãn tĩ, Topē vĩ t̄y, k̄y ag tóg to krónh ke tũ n̄gtĩ. Tag ag vĩ t̄y ěg m̄y ũn mág tãvĩ n̄yĩ. Ag t̄y igreja krēm ũn kanhrãn tĩ ag jé ag m̄y kajām mág, ũ t̄y ag kanhrãn tĩ ag m̄y.

¹⁸ Tag vĩ rán k̄y nĩ, ag to, ha mẽ: “monh t̄y ěkré jãnkre ki rãnrãj k̄y tĩ jēnky tógfĩn tũg nĩ, ti jēn

kamêg tũg nĩ,” he ja tóg nĩ, Topê vĩ rán ki. Kĩ tag vỹ rán kũ nĩ gé: “ũn rãnrãj mũ ên tóg ti kaja venh ke mũ, ã rãnrãj kaja ti,” he ja tóg nĩ gé, Topê vĩ rá ki. Ti tỹ êg tỹ Topê vĩ tó tĩ ag mũ kajãm to ken hã vê, êg tỹ Jesu ki ge kũ nỹtĩn kũ.

¹⁹ Ũ tóg kejẽn ã mũ igreja to pã'i jykre kórég tó sór mũ. Ũn régre ag tỹ ti jykre kórég ve ja nĩn kũ ã mũ tó kũ ag vỹ jẽmẽmnĩ, ke tũ nĩn kũ ũn tãgtũ ag vỹ ti. Ũn pir vỹ jẽmẽ sór tũg nĩ.

²⁰ Pã'i ũ tỹ kygnê kũ vẽn kar rĩnve ti jyvẽn nĩ, vẽn kar tỹ ti mré êg tỹ kygnêg tĩ ên kamêg jé.

²¹ Tag han ra, ha mẽ. Ker han tũg hẽ'. Topê vỹ ã tỹ nẽn han mũ vég tĩ, Jesu Cristo ti ke gé, Topê tỹ jẽnê jafã ag ke gé, Topê tỹ ũn kuprêg ja ag. Ti hỹn ã mũ jagy nỹ, sỹ ã mũ tó mũ tag. Hã ra vẽn kar mũ vẽn jykre pir han nĩ. Ũ to: “ti tỹ iso há nĩn kũ sóg ti mũ vỹ tar han sór tũ nĩ, ti tỹ kygnê ja ra,” he sór tũg nĩ. Ge ra ti jyvẽn tar han nĩ.

²² Kũ kãnhmar ũ kri ã nĩgé fi sór tũg nĩ gé. Ti tỹ ã tỹ Topê vỹ mranh ja ên tovãnh kã ja tũ nĩn kũ ã tóg ti mré mranh mũ, ã tỹ ge ra ti kri ã nĩgé fi kũ, ti vỹ mranh tỹ ver ti kãkã nĩn kũ. Kũ veso jykrén nĩ gé, ã jãnhkri kar jẽ jé.

²³ Goj tãvĩ kron sór tũg nĩ. Sĩn kũ vinho kron nĩ. Vẽn kagta vê ã mũ, ã kaga nĩn kũ, ã tỹ fe kórég (ka)mẽ nĩn kũ.

²⁴ Ũ ag tóg Topê vỹ mranh pẽ han tĩ, kũ vẽn kar tóg ag vég tĩ. Topê vỹ ag vóg kónãn ke mũ, ag tỹ ti vỹ mranh pẽ han to. Ũ ag tóg vẽn péju kũ mranh tĩ. Ag tỹ Topê vỹ mranh mũ ên vỹ vẽn ven ke mũ gé kejẽn, ha vemnĩ.

²⁵ Ge ti nĩ gé, vėnh jykre há mré. Vėnh kar vỹ vėg mũ, ù tỹ vėnh jykre há han mũ ti. Kejėn ù tóg nén ù há han tĩ, hã ra tóg vėnh péju kỹ han tĩ. Vėnh ven jé tóg ke mũ gé, ti tỹ han mũ tag ti.

6

Patrão camarada jykre

¹ Tá ke ag kãmĩ ù tóg tỹ patrão camarada nỹtĩ. Kỹ ù ag patrão vỹ Cristo ki kagtĩg nĩ. Ti camarada ag mỹ kemnĩ, ag tỹ ajag patrão kamėg jé, ag tỹ ag patrão tũ ki rĩr há han jé. Kỹ ù tóg ěg to vĩnh ke tũ nĩ, Topě to, ti vĩ to, ag tỹ vėnh jykre há han kỹ.

² Û ag patrão vỹ Cristo ki rã ja nĩ. Ti camarada ag mỹ kemnĩ, ag tỹ ti to é he tũg jé. “Inh mré ke vỹ tỹ ti nĩ, inh patrão ti, ti tỹ Cristo ki rã kỹ. Kỹ inh hỹn ti vĩ han ke tũ nĩ,” he tũg nĩ. Ti tỹ ěg mré Jesus ki rã kỹ Jesus vỹ ti to há nĩ. Kỹ tóg ùn vėsỹrénh mũ ag jagãgtãn tĩ, ag patrão ti. Kỹ tóg há tĩ, ti camarada ag tỹ ti tũ ki rĩr há tãvĩ han kỹ. Tag tómnĩ, vėnh kar mỹ. Tag tỹ ag jyvėn nĩ.

Ón kỹ Topě kãmén tĩ ag

³ Û ag tóg vyrmỹ jykrén kỹ nén ù tó sór tĩ. Topě vĩ rán kỹ nĩ ěn tó sór tũ ag nĩgtĩ. ěg Senhor tỹ Jesus Cristo tỹ nén tó mũ ěn tovãnh kỹ ag nỹtĩ ha, vėnh vĩ há ěn, Topě jykre ěn.

⁴ “Ûn mág vỹ tỹ ěg nỹtĩ,” he ag tóg tĩ. Hã ra ag tóg jykre tũ nỹtĩ. “Topě hỹn tóg tag tó sór mũ, ti tỹ ěn tó kỹ,” he ag tóg tĩ, ón kỹ, ag tỹ ù tỹ ag mỹ vėnh vĩ há tó mũ ag kato tẽ sór kỹ. Kaga ag nỹtĩ, krĩ vėnhmỹ ag nỹtĩ, hã kỹ ag tóg fagrĩnh mỹ vĩ mũgtĩ. Ag vĩ tugnĩn

jagně tũ ki vēĩ vỹ kutě tĩ, jagně to jũ ke gé, jagně to vĩ kónãñ, jagně to jykrén kónãñ,

⁵ jagně to féfén ke gé. Krĩ tũ nĩ ve ag nỹtĩ. Věñh vĩ há ki kagtĩg ag nỹtĩ. Kỹ ag tóg óñ kỹ Topě kāmén to ricon sór nỹtĩ.

⁶ Hỹ, Topě to ěg rico nỹtĩnh mũ, ěg tỹ ěprã ricon sór tũ nỹtĩnh kỹ.

⁷ Ha vé, ěg mur kỹ ěg tóg tỹ nén ũ tũ mur, kỹ ěg ter ken kỹ ěg tóg nén kar tovãñh kỹ tĩg mũ gé.

⁸ Kỹ tóg há tĩ, ěg tỹ ũri vějěñ mré ěg kur ven kỹ, tag tãvĩñ.

⁹ Ěg tỹ rico nỹtĩ sór kỹ tóg inh mỹ ěg tỹ Topě vĩ mranh ha mẽ tĩ. Kãñhmar ěg tóg nén ũ to én', nén ũ to én' he tĩ, kỹ tag tóg inh mỹ ěg kókén ha mẽ tĩ. Kỹ ěg tag to nũgme ki vãr ke mũ. Pi(jé) há nĩ'.

¹⁰ Ěg tỹ jãnkamy mág to én kỹ ěg tóg nén ũ kórég kar han sór tĩ. Ka jãre kórég ri ke ti nĩ, ěg tỹ jãnkamy mág ve sór mũ ti. Věñh jykre kórég vē. Tag to ũ ag tóg Jesus ki rã tovãñh huri, kỹ ag tóg vēsýréñh mũ ha, ag tỹ jãnkamy mág to há nỹtĩ tugnĩñ.

Ã rãñhrãj ki rĩr há han nĩ

¹¹ Ag jãvo ã hã vỹ tỹ Topě tũ nĩ. Kỹ věñh jykre kórég tag tovãñh kãñ. Ā tỹ nén han ken hã vē, hã vỹ: vēñh jykre kuryj, he mũ, Topě kaměg mũ, he mũ, ti ki rã kỹ tĩ, he mũ, věñh kar to há nĩ, he mũ, věñh kar to fen nĩ, he mũ, koměr hã vĩ, he mũ gé.

¹² Ěg tỹ ti ki rã kỹ ěg tóg ti jykre to vãsãñsãñ ke mũ, ěg tỹ ka kunũñh sór kỹ to vãsãñ ri ke. To tar nĩmnĩ, ã tỹ ěg rĩr krỹg ja tũ ve jé. Tag hã to tóg ã jé prěr, Topě ti. Kỹ ã tóg vēñh kar mỹ tó ja nĩ gé, kurã ěñ kã. Ũñ e ag vỹ ã vĩ ěñ mẽgmě. Kỹ to tar nĩmnĩ.

13 Sỹ ã jyvẽn sór vễ, kỹ Topễ vỹ mễnh mũ. Ti hã ne nén kar rĩnrĩr han tĩ', Topễ ti. Kỹ Jesus Cristo vỹ inh vĩ mễnh mũ gé. Ti hã ne vễnh kãmén há han', pã'i tỹ Pôncio Pilatos ẽn mỹ.

14 Sỹ tag tó sór vễ, ã mỹ, ha mẽ: ã rãnrãj ki rĩr há han nĩ. To krónh ke tũg nĩ, to kygnễ sór tũg nĩ gé. Tag han kỹ ẽg Senhor tỹ Jesus Cristo tỹ vỹn ke ẽn jãvãnh nĩ.

15 Ti kurã ki Topễ vỹ ti mỹ: “ha tĩg,” henh ke mũ. Topễ vỹ ã pir mỹ tỹ nén ù kar kri ke nĩ. Kỹ ẽg tóg ti hã mỹ vĩ há han ke mũ. Pã'i kar kri tóg tỹ pã'i nĩ. Ûn mág kar kri tóg tỹ ùn mág nĩ.

16 Ti hã ne ã pir mỹ ter ke tũ nĩ'. Ti hã ne jẽngrẽ kãkã nĩ nĩ', tá ẽg jun ke tũ nĩ. Ẽprã ke ù vỹ ti ve ja tũ nĩ gé, kỹ ẽg tóg ti venh ke tũ nĩ gé, ẽg tỹ tỹ ẽprã ke nỹtĩn kỹ. Ti hã ne tỹ ùn mág nĩ'. Ti hã ne tar nĩ'. Tũg' he jãvãnh ti nĩ, ti tỹ tỹ ùn mág nĩ ti. Amém.

Ẽprã ùn rico ag

17 Ẽprã ùn rico ag mỹ tómnĩ, ag tỹ vễso: “tỹ inh ùn rico mág nĩ,” he tũ nĩ jé. Kỹ tóg há tũ nĩ gé, ag tỹ: “isỹ nén ù kar tỹ tũ nĩn kỹ isóg nén ù jagy venh ke tũ nĩ,” henh kỹ. Ag rico vỹ kãnhmar tũg' henh mũ. Ag jé Topễ hã ki nén ù kar ve sór. Ti hã vỹ ẽg mỹ nén ù kar nĩm tĩ, ẽg fe tỹ mrin ken jé.

18 Ûn rico ag jé vễnh jykre kuryj han, ag jé ãjag tũ tỹ vễnh kãpãm, ag jé ùn jagãgtar ag jagãgtãn to krónh ke tũg.

19 Ag tỹ nén ù há kar han kỹ ag tóg kanhkã tá rico nỹtĩnh mũ, kanhkã tá ag tóg vin han ke mũ, ãjag tũ ti. Kỹ ag tóg ẽg rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ gé. Ẽ tỹ ẽprã ùn rico ag mỹ tónh ken hã vễ.

²⁰ Timóteo', ã tỹ Topě vĩ mẽ ja ẽn kã jatu tũg nĩ, ki króm nĩ, to jykrén kỹ. Ủ ag tóg fagrĩnh mỹ vēmén mág han sór tĩ, ón kỹ vĩ (ka)mẽ han kỹ. Ón kỹ ag tóg: “vẽn h vĩ há vĩ jagnẽ kato tẽ tĩ,” he tĩ, kỹ ag tóg Topě vĩ tỹ jagnẽ kato tẽ ẽn tó sór tĩ. Hã ra ag tóg fagrĩnh mỹ vĩ tĩ. Ag vĩ mẽ sór tũg nĩ.

²¹ “Ki kanhró ẽg nỹtĩ,” he ag tóg tĩ, hã ra ag tóg Topě ki rã tovãnh huri. Kóreg ag nỹtĩ.

Topě mỹ sóg to vĩ tĩ, ti tỹ ãjag tỹ ã to tar han jé.
Hã vễ.

Topẽ vĩ rá **New Testament in Kaingang (BR:kgp:Kaingang)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaingang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kaingang

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
16af52c8-0e45-5e91-b36c-cd314d36d7fc